

Skapande skola år F-9

STRATEGISK HANDLINGSPLAN Enköpings kommun 2016-2017

Bergvretenskolan, Enöglaskolan, Fjärdhundraskolan, Grillbyskolan, Hummelstaskolan, Korsängsskolan, Lillkyrkaskolan, Munksundsskolan, Rombergaskolan, Skolstaskolan, S:t Iliansskolan och Örsundsbroskolan

Förord

Skapande skola ska tillföra ett starkt kulturellt och pedagogiskt mervärde i skolans arbete. Tanken med satsningen är att de kulturella uttryckssätten ska vara en naturlig del i skolarbetet. Estetik och kreativitet kan öppna nya vägar för att skapa intresse och lust, ge förståelse och skapa mening.

Läroplanen för grundskolan säger att skapande arbete ska vara en väsentlig del i lärandet. Eleverna ska utveckla sin förmåga till kreativt skapande och få ett ökat intresse att ta del av samhällets kulturutbud. De estetiska uttryckssätten ger möjligheter att utveckla olika lärstilar och på så sätt hitta nya vägar till kunskap. En satsning på Skapande skola är helt i linje med den målsättning skolnämnden i Enköpings kommun har om att utveckla arbetssätt och arbetsformer för att nå en ökad måluppfyllelse.

Om barn och ungdomar utvecklar flera sätt att uttrycka sig, kommer detta att stärka deras självkänsla. De blir mer nöjda med sig själva och skapar därmed trygghet i sin livssituation.

Sven Janson
Skolnämndens ordförande

Frank Stoor
Förvaltningschef

Sammanfattning

Projektamn: Skapande skola i Enköpings kommun

Syfte med projektet: Att långsiktigt integrera kulturen som en del av lärandet och att öka den professionella kulturverksamheten för och med eleverna, så att tillgången till kulturens alla uttrycksformer och möjligheterna till eget skapande ökar.

Mål med projektet: Alla elever i Enköpings kommun får fördjupa sig i olika konstformer. Eleverna får ta del av ett brett kulturutbud och får uppleva, skapa och genomföra olika kulturaktiviteter under sin skoltid. Läroplanerna i de teoretiska ämnena utvecklas så att de estetiska språken tar mer plats i den dagliga undervisningen. Samverkan mellan skolan och det professionella kulturlivet stärks.

Målgrupp: Samtliga 3 970 elever i årskurs F-9 i den kommunala grundskolan samt grundsärskolan.

Varaktighet: Skapande skola är inget tidsbegränsat projekt utan en långsiktig statlig satsning. Bidrag om medel söks från Kulturrådet inför varje läsår.

Organisation:

Uppdragsgivare Utbildningsförvaltningen, förvaltningschef Frank Stoor.

Arbetsgrupp, Kulturombud från varje skola, Kultursekreterare Tina Engström utbildningsförvaltningen.

Styrgrupp, Verksamhetschef grundskola Anders Härdevik ,samt rektorer från samtliga nätverk.

Eleverepresentanter Elevkulturombud

Samarbetspartners: Upplevelseförvaltningen i Enköping, Kulturskolan i Enköping, Kultur i Länet, Författarcentrum, , Musik i Uppland, samt olika kulturaktörer.

Genomförande:

Alla klasser genomför Skapande skola-insatser tillsammans med professionella kulturaktörer inom olika konstformer. Samtliga elever får fördjupa sina kunskaper enligt syfte, projektmål och skolans mål.

Ekonomi läsåret 2016/17: 1 500 000 kronor.

Kontaktuppgifter:

Tina Engström, telefon 0171-62 62 93

E-post: tina.engstrom@enkoping.se

Jessica Lindegren, telefon 0171-62 51 56

E-post: jessica.lindegren@enkoping.se

Syftet med handlingsplanen

Handlingsplanen är avsedd att användas som styrdokument i genomförandet. I handlingsplanen återfinns all samlad information om projektet för alla. Handlingsplanen är en förutsättning för att skapa insyn i projektet och bidrar till att projektarbetet löper så smidigt som möjligt. Planen är ett levande arbetsdokument men ska även ses som en bilaga till ansökan om bidrag till Skapande skola som administreras av Kulturrådet.

Planen fyller även ett informativt syfte för övriga intresserade som vill få en inblick i projektet.

Innehållsförteckning

Förord	2
Sammanfattning	3
Syftet med handlingsplanen	4
Innehållsförteckning	5
1. Bakgrund	6
Insatser som redan görs för att stärka kulturens roll i lärandet .	6
Syfte	8
Projekt mål	8
Vision	8
Kravspecifikation.....	9
2 Genomförande	9
Hur sökanden avser att arbeta för att långsiktigt stärka kulturens roll i lärandet.....	9
Hur sökanden avser att arbeta för att långsiktigt stärka samverkansformerna med kulturlivets parter.....	9
Kulturombud.....	10
Hur skolornas elever ska ges tillfälle att medverka i arbetet	10
3 Utvärdering	11
Hur insatserna kommer att utvärderas	11
4 Implementeringsarbete	11
Förankring och utveckling	11
5 Ekonomi	12
Ekonomisk uppföljning	12
Ekonomiskt ansvar och befogenheter	12

1. Bakgrund

Insatser som redan görs för att stärka kulturens roll i lärandet

Utbildningsförvaltningen i Enköpings kommun avsätter årligen medel till kulturverksamhet. År 2016 har 308 000 kronor avsatts till detta ändamål. Även upplevelseförvaltningen avsätter 337 550 kronor som ska användas till kultur i skolan, som scen- och bildkonst, film, musik, litteratur, hemslöjd och museipedagogisk verksamhet. Varje klass erbjuds minst en professionell musik-, teater- eller dansföreställning per läsår. Eleverna arbetar med ett för- och efterarbete kopplat till föreställningarna. Vad handlar det om? När utspelar det sig? Vem har gjort musiken eller pjäsen? Hur fungerar ett instrument eller hur sätter man upp en föreställning? Ofta finns ett lärarmaterial till föreställningen som skolan kan använda sig av. Utöver föreställningar, workshops och pedagogisk verksamhet arrangeras även fortbildningar inom olika konstformer för pedagoger.

Kulturskolan i Enköping arbetar för att vara ett resurscentrum för estetiska lärprocesser i för- och grundskola. Vi finns idag i kommunens alla skolor med någon form av aktivitet. I förskoleklass bjuder Kulturskolan i dag 16 klasser på musiklektioner som bland annat bidrar till att ge barnen en bättre start i sin språkförståelse. I årskurs 1 erbjuder vi i vissa skolor ämnet instrumentlek. Vår ambition är att ännu fler klasser i årskurs 1 ska få möjlighet att delta i ämnet under läsåret 2015/2016, men vi arbetar också för att kunna erbjuda fler estetiska uttrycksformer.

Projektet El Sistema genomförs på två skolor under läsåret 2015/2016 där åtta klasser i årskurs 1 och årskurs 2 kommer att vara delaktiga.

I årskurs två bjuder vi idag sjutton klasser på kompanjonlärarskap i ämnet musik.

Vi arbetar även för att kunna erbjuda stöd i planering och genomförande av tematiska lärprocesser där estetiska uttryck bidrar till en fördjupad förståelse. Till exempel genom redovisning eller introduktion till tema med hjälp av kortfilm, drama, dans eller egen musik och sång.

Enköpings kommunbibliotek arrangerar varje läsår författarbesök för alla elever i årskurs 3 och 5. Detta för att stimulera läslusten. Läslusten ökar markant i de flesta klasserna efter ett författarbesök. För eleverna blir det ett minne för livet. Författarbesöken är kopplade till undervisningen i svenska. Inför författarbesöken träffar skolbibliotekarierna elever och pedagoger för att presentera författarna och deras texter. Genom högläsning och läsning på egen hand får eleverna en relation till författaren. Inför mötet med författaren får eleverna formulera frågor. Parallellt arbetar skolbibliotekarierna aktivt med bibliotekets blogg och bokklubb där de bokpratar och tipsar om både författarna och deras böcker.

Enköpings museum är ett kommunalt museum som erbjuder en bred pedagogisk verksamhet riktad till skolan. Museets skolundervisning är kostnadsfri för samtliga skolor i kommunen. Med åren har museets pedagogiska verksamhet kommit att bli en naturlig del av skolornas terminsarbete. Skolorna kontakter ofta museet vid starten av ett nytt tema för att skraddarsy ett samarbete mellan läraren och museets pedagog. Lektionerna hålls inne på museet, på skolorna eller i särskilda uteklassrum. Exempel på uteklassrum är Enköpings stadskärna, Boglösa hällristningsområde och Kälsta gravfält. Museet samverkar även med skolan i utställningsprojekt. Att barn och unga erbjuds delaktighet i museets utställningar och programverksamhet är något som vi värderar högt. Varje år har vi en utställning med konst som elever arbetat fram i ett Skapande skola-projekt.

Upplands lokaltrafik och Kultur i länet erbjuder skolorna möjligheten att resa med buss utan kostnad till olika kulturaktiviteter i länet under lågtrafiktid. På så sätt har grundskolorna och förskoleklasserna en ökad möjlighet att kunna ta del av länets rika kulturutbud. Skolorna utnyttjar denna möjlighet och åker regelbundet till kommunens historiska sevärdheter. Resor som görs är till bland annat Uppsala för att besöka Upplandsmuseet, Linnémuseet, Biotopia, Museum Gustavianum, Uppsala domkyrka och Uppsala moské.

Det bedrivs även många tema- och projektarbeten på varje enskild skola, som musikalerna, shower, litteratur- och författarteman, talangjakter och kulturdagar. Kulturverksamheten planeras och genomförs på skolorna av elever och lärare.

Kultur ingår i alla skolämnen. Läser elever om medeltiden studerar de medeltida konst, hur människor levde då, vilka danser som fanns och vilken mat de åt. På idrotten samarbetar några skolor med föreningar som kommer och visar olika danser. På flera av kommunens högstadieskolor finns möjlighet att välja estetisk profil som inriktning. Exempel på valbara kurser är bild, musik och textil. En av kommunens skolor arrangerar regelbundet konstnårsbesök. I och med konstnårsbesöket får eleverna inblick i hur en konstnär arbetar. Tillsammans med konstnären får eleverna uttrycka sin skaparlust i en workshop. I kursen ingår även besök på ett konstnärsmuseum.

Skolan använder kunskap, metoder och erfarenheter från tidigare Skapande skola-projekt. Alla projekt lämnar avtryck, inspirerar och ger ringar på vattnet. Exempelvis arbetar vissa lärare med bildanalys utifrån Veronica Hejdelinds bok *Intryck och uttryck* (2008) som ger tips på hur man kan använda äldre bildkonst i undervisningen. Skolans personal använder Katarina Kuicks och Ylva Karlssons bok *Skriva om och om igen* (2009) för skrivövningar i svenska. Även dramaövningar som dramapedagogerna lärt ut används i undervisningen. Till exempel får elever dramatisera grekiska myter i ämnet SO. Lajv används också som en metod när elever läser om prao och arbetsliv.

Syfte

Syftet är att långsiktigt integrera kulturen som en del av lärandet och att öka den professionella kulturverksamheten för och med eleverna, så att tillgången till kulturens alla uttrycksformer och möjligheterna till eget skapande ökar.

Syftet med Skapande skola går helt i linje med skolans uppdrag. Enligt LGR 11 ska eleverna ”få uppleva olika uttryck för kunskaper. De ska få pröva och utveckla olika uttrycksformer och uppleva känslor och stämningar. Drama, rytmik, dans, musicerande och skapande i bild, text och form ska vara inslag i skolans verksamhet. En harmonisk utveckling och bildningsgång omfattar möjligheter att pröva, utforska, tillägna sig och gestalta olika kunskaper och erfarenheter. Förmåga till eget skapande hör till det som eleverna ska tillägna sig.”

Insatserna inom Skapande skola har också sin utgångspunkt i FN:s barnkonvention. Flera av artiklarna i barnkonventionen handlar om barns kulturella rättigheter. Artikel 31 slår fast att konventionsstaterna ska ”respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet”. Vi vuxna måste ge barn och unga goda förutsättningar att utvecklas till självständiga individer genom att ge dem tillgång till olika kulturella uttrycksformer samt kunskap och resurser för eget skapande. Barn har rätt att få ta del av kultur i form av till exempel konst, musik, teater, dans, film och litteratur. De har även rätt att själva producera kultur i olika former.

Genom kultur som uttrycksform kommer eleverna att utveckla ”sitt allra bästa jag” som är kommunens vision.

Projekt mål

Alla elever i Enköpings kommun får fördjupa sig i olika konstformer. Eleverna får ta del av ett brett kulturutbud och får uppleva, skapa och genomföra olika kulturaktiviteter under sin skoltid. Lärstilarna i de teoretiska ämnena utvecklas så att de estetiska språken tar mer plats i den dagliga undervisningen. Samverkan mellan skolan och det professionella kulturlivet stärks. Vi jobbar med kultur som ett integrationsstärkande medel. Med kulturen i fokus öppnas möjligheter att uttrycka sig oavsett språk och bakgrund. Vårt mål är att arbeta med kultur på ett sätt som inte ser integration och andra kulturer som problem. Skolan blir ett forum för positiva upplevelser av både andras och egen kultur. Det bygger förståelse och respekt för att vi är olika.

Vision

Alla elever som deltagit i projektet ska i framtiden kunna använda estetiska språk och vara kreativa samhällsmedborgare. De ska vara stolta bärare av olika kulturtraditioner och vara väl medvetna om att kulturen är viktig för individens och samhällets fortlevnad och utveckling.

Kravspecifikation

- Inför varje läsår upprättas en aktivitetsplan.
- De insatser som Enköpings kommun gör inom ramen för Skapande skola omfattar samtliga elever och är obligatoriska.
- Skolledarna ska ge skolans personal de förutsättningar som krävs för att genomföra projektet.
- Varje skola ska ha minst ett kulturombud som tillsammans med kultursekreterare planerar aktiviteterna.

2 Genomförande

Hur sökanden avser att arbeta för att långsiktigt stärka kulturens roll i lärandet

Enköpings kommun har haft Skapande skola sedan projektet grundades av Kulturrådet 2008. Våra Skapande skola-insatser är och har alltid varit obligatoriska för samtliga elever. Under de sju åren med Skapande skola har kulturens roll i lärandet stärkts och de kulturella inslagen är numera en naturlig del i undervisningen.

I Enköpings kommun ska alla lärare känna till kulturens möjligheter att bidra till elevernas ökade måluppfyllelse. Inställningen till kulturaktiviteter har blivit mer positiv genom denna ökade kunskap.

Alla lärare i grundskolan erbjuds att få kompetenshöjning när det gäller vikten av kulturinslag. Det görs tydligt i grundskolans läroplan, Lgr 11, under rubriken ”Skolans uppdrag”. I Skolverkets ”kursplaner och betygskriterier” betonas kulturens betydelse i de olika ämnena samt elevernas rätt till kulturupplevelser.

Hur sökanden avser att arbeta för att långsiktigt stärka samverkansformerna med kulturlivets parter

Utbildningsförvaltningen i Enköpings kommun har en samordnare för Skapande skola som utgörs av en kultursekreterare. Hon har kunskap om kulturlivet och arbetar kontinuerligt med att utveckla och fördjupa samverkansformerna ytterligare. Kultursekreteraren är länken mellan det professionella kulturlivet och skolorna och stödjer dem i samarbetet. Utifrån kulturombudens och elevkulturombudens önskemål kontakter de kulturaktörer och kulturpedagoger, sköter kontraktering,

den övergripande schemalaggnings, bokar föreställningar och workshops, dokumenterar och ansvarar för övrig administration kring projektet. Utbildningsförvaltningen har även avsatt 15 procent av informatörens tjänst till att samordna projektet. Samverkansformerna med kulturlivets parter har stärkts och utökats avsevärt sedan Skapande skola startade. Under kommande läsår kommer vi att fortsätta fördjupa och stärka samarbetet med Film i Uppland, Dans i Uppland, Författarcentrum, Centrumbildningarna, Länsghemslöjden, Upplandsmuseet och Musik i Uppland med flera. Vi kommer även att utveckla samarbetet med fler kulturpedagoger och kulturaktörer inom olika konstformer. Två gånger om året bjuder landstinget in till nätverksträffar då kulturekreterare, kulturkonsulenter, museipedagoger med flera träffas för att utbyta erfarenheter och idéer. Kulturlivet har blivit bättre på att profilera sig mot Skapande skola, och skickar ofta tips, idéer och projektförslag. För att stärka deras roll ytterligare kommer vi fortsatt att anordna utbildningar i läroplan och i skolans uppdrag.

Kulturombud

På varje skola finns minst ett kulturombud som representerar skolan. Kulturombuden är indelade i två arbetsgrupper – en för årskurs F-6 och en för årskurs 7-9. Arbetsgrupperna samordnas av kulturekreterarna, både på upplevelseförvaltningen och på utbildningsförvaltningen. Kulturombuden och kulturekreterarna har flera möten per termin då de planerar och utvärderar insatserna inom Skapande skola. Kulturombuden bevakar den egna skolans intressen och är samordnare för skolans elevkulturombud. Kulturombuden är rådgörande vid planeringen av kulturaktiviteter.

Varje skola måste skapa en tydlig plattform för kommunikation så att informationen når all personal. Kulturombuden informerar sina respektive skolledare om arbetet.

Kulturombuden bör vara med på ledningsmöte vid behov för att föra fram kulturgruppens frågor och synpunkter. Arbetsgruppen bör ha en gemensam uppdragsbeskrivning för sitt kulturarbete.

Hur skolornas elever ska ges tillfälle att medverka i arbetet

Eleverna ska ha inflytande över de aktiviteter som ingår i Skapande skola så långt det är möjligt. Vi ser elevråden som en naturlig plattform för diskussion av Skapande skola med låg- och mellanstadieelever.

På högstadiet finns elevkulturombud från varje årskurs som är med vid utvalda möten under terminen för att planera och hjälpa till att genomföra projekten.

Ett exempel på elevernas delaktighet i planeringen är att elevkulturombuden deltar på Stora kulturdagen i Uppsala som är en utbudsdag. Där får eleverna möjlighet att se olika föreställningar och ta del av kulturlivets utbud av Skapande skola-projekt. Eleverna är sedan med och bestämmer vilka föreställningar som ska köpas in.

3 Utvärdering

Hur insatserna kommer att utvärderas

Vi har ett upprättat system för hur utvärderingarna av våra Skapande skola-insatser ska gå till. I direkt anslutning till att varje projekt genomförs, när allt är färskt i minnet, gör elever och lärare en utvärdering. De skriftliga utvärderingarna skickas till kultursekreteraren som är samordnare för Skapande skola. Kultursekreteraren skickar sedan utvärderingarna till kulturaktören. Utvärderingarna, tillsammans med den initiala planeringen, sparas i en databank för framtida inspiration.

På hösten arbetar kulturombuden och kultursekreteraren tillsammans för att besvara Kulturrådets utvärdering. Då har vi hjälp av de utvärderingar som har gjorts direkt efter att projektens genomförande.

4 Implementeringsarbete

Förankring och utveckling

Nedan följer aktiviteter som ska öka förankringen och utveckla formerna av projektet hos skoledarna, skolans personal, politikerna, kommuninvånarna, upplevelseförvaltningens tjänstemän och kulturaktörerna.

- Skolans personal och kulturaktörer ska kontinuerligt ges möjlighet att träffas och utbyta idéer och inspirera inför kommande projekt.
- Kulturaktörer ska ges möjlighet till fortbildning inom skolans läroplan och mål.
- Information på kommunens webbplats.
- Rektorer ska hålla sig informerade om arbetet kring Skapande skola.

5 Ekonomi

Ekonomisk uppföljning

Sker läsårsvis i samband med utvärdering.

Ekonomiskt ansvar och befogenheter

Utbildningsförvaltningen ansvarar för att budgeten inom Skapande skola hålls.